

Executive Master of Accountancy

**Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Rijksuniversiteit Groningen**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0492

© 2014 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy van de Rijksuniversiteit Groningen	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleiding	5
Samenstelling van het panel.....	5
Korte beschrijving van de procedures	6
Samenvattend oordeel van het panel.....	8
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	11
Bijlagen.....	27
Bijlage 1: Curricula vitae van de panelleden.....	29
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	31
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	33
Bijlage 4: Overzicht van het programma	37
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleiding.....	39
Bijlage 6: Bezoekprogramma.....	41
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerwerken en documenten	43
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	45

Dit rapport is vastgesteld op 08-07-2014.

Rapport over de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy van de Rijksuniversiteit Groningen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Masteropleiding Executive Master of Accountancy

Naam van de opleiding:	Executive Master of Accountancy
CROHO-nummer:	75061
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	70 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Groningen
Variant(en):	deeltijd
Vervaldatum accreditatie:	30-05-2015

Het bezoek van het panel Executive Master of Accountancy aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen vond plaats op 27 en 28 mei 2014.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Rijksuniversiteit Groningen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van het panel

Het panel dat de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy van de Rijksuniversiteit Groningen beoordeelde bestond uit:

- Prof.dr. G.R.A. (Geert) de Jong (voorzitter), hoogleraar Bedrijfswetenschappen aan de Vrije Universiteit, en adviseur bij het Strategic Management Centre in Laren;
- T. (Theo) Bos RA, docent en praktijk coördinator aan het Instituut Financieel Economisch Management afdeling accountancy van de Hanzehogeschool Groningen, en directeur eigenaar van interim en adviesbureau Bos Interim Management B.V.;
- Prof.dr. P.J.J.M. (Paul) van Loon, oud-decaan van de School of Business and Economics, Universiteit van Maastricht en de School of Management and Governance, Universiteit Twente; oud-vice-decaan van de Medical School van de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof.dr.ir. R. (Regine) Slagmulder, hoogleraar Accounting & Control en senior partner aan de Vlerick Business School, en deeltijds hoogleraar aan de Faculteit Economie & Bedrijfskunde aan de Universiteit Gent;

- S. (Sjabbe) van der Weij (studentlid), student Praktijkopleiding RA aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, en student Master of Science in Accountancy aan de Nyenrode Business University.

Het panel werd ondersteund door Mw. J.J. (Jasne) Krooneman, MSc., die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de leden van het panel zijn opgenomen in Bijlage 1.

Korte beschrijving van de procedures

Voorbereiding

Tijdens het voorbereidingsproces leverde de opleiding een kritische reflectie. De projectleider (QANU) controleerde deze reflectie op kwaliteit en compleetheid. Nadat de kritische reflectie was goedgekeurd, werd deze door de projectleider aan de panelleden doorgestuurd. Ieder panellid bestudeerde drie afstudeerwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren. De desbetreffende afstudeerwerken zijn zorgvuldig door de projectleider, en in overleg met de voorzitter, geselecteerd (zie Bijlage 7 voor een lijst van afstudeerwerken en documenten die door het panel bestudeerd zijn).

De projectleider ontwierp een bezoekprogramma. Deze werd met de voorzitter van de vakgroep Accountancy en de voorzitter van het panel besproken. Pas na overeenstemming over dit bezoekprogramma, werden de voorbereidingen voor het bezoek voortgezet.

Bezoek

Het panel werd officieel geïnstrueerd tijdens de startvergadering. Tijdens deze vergadering besprak het panel de werkwijze, bevindingen op basis van de kritische reflectie en de afstudeerwerken, en perceptie op het domeinspecifiek referentiekader. Het bestudeerde ook informatie over de inhoud van de vakken en las rapporten over de consultaties van relevante commissies/organen. Het panel analyseerde belangrijke management informatie en documentatie ten aanzien van studenttevredenheid. De leden van het panel vonden het niet nodig om extra afstudeerwerken te beoordelen.

Na de startvergadering vonden er gesprekken plaats met de vertegenwoordigers van het management van de opleiding, de studenten, docenten, alumni, opleidingscommissie en de examencommissie. In het inloopspreekuur kregen betrokkenen de kans om vrijuit met het panel te spreken, maar niemand heeft gebruik gemaakt van het inloopspreekuur.

Het bezoek werd afgesloten met een presentatie van de voorlopige bevindingen door de voorzitter van het panel, bestaande uit een algemene beoordeling en een aantal specifieke observaties en indrukken van de opleiding.

Rapportage

Na het bezoek schreef de secretaris een conceptrapport gebaseerd op de bevindingen van het panel. Dit concept werd naar de panelleden verstuurd en daarna werden de opmerkingen verwerkt. Het conceptrapport werd vervolgens aan de opleiding geleverd, zodat het management van de opleiding de mogelijkheid had het rapport op feitelijke onjuistheden te controleren. Suggesties van de opleiding werden met de voorzitter besproken, een algemene berichtgeving werd naar de overige commissieleden gestuurd, voordat het rapport gefinaliseerd werd.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 22 november 2011) heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van het panel

Dit rapport biedt een overzicht van de bevindingen en overwegingen van het panel ten aanzien van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het panel heeft het oordeel gebaseerd op informatie uit de kritische reflectie, een aantal geselecteerde afstudeerwerken, gesprekken tijdens het bezoek, documentatie die tijdens het bezoek beschikbaar was, en de digitale leeromgeving. Het panel heeft zowel positieve aspecten als verbeterpunten gesignaleerd. Na een zorgvuldige overweging concludeert het panel dat de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy voldoet aan de eisen voor heraccreditatie.

Standaard 1

Het domeinspecifiek referentiekader geeft volgens het panel goed aan waar de opleiding zich in de wereld van de registeraccountant opleidingen conformeert en onderscheidt. De tweejarige deeltijdopleiding beperkt zich tot het theoretische deel van de opleiding tot registeraccountant en studenten krijgen na afronding de EMA titel, een opzichzelfstaande academische graad. Het profiel en de oriëntatie worden bij de profilering op effectieve wijze ingezet: de beschrijving van de opleiding als wetenschappelijke beroepsopleiding wordt gebruikt om studenten te werven. Volgens het panel zijn de eindkwalificaties goed geformuleerd, passend bij de opleiding en gericht op het juiste academische niveau. Er is duidelijk aangegeven welke eindkwalificaties een toevoeging zijn op de initiële masteropleiding Accountancy & Controlling, daarnaast sluiten de eindkwalificaties goed aan bij de landelijke Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) eisen.

Standaard 2

Het curriculum zit op een goed doordachte, gestructureerde wijze in elkaar en het panel prijst de voortdurende ontwikkeling van vakken. Het is enthousiast over de manier waarop het curriculum aansluit bij de initiële master- en bacheloropleiding Accountancy & Controlling van de Rijksuniversiteit Groningen. Daarnaast waardeert het de collegevrije periode, die volgens het panel aantoont dat er binnen de opleiding goed rekening wordt gehouden met de drukke periode op de accountantskantoren. De eindkwalificaties zijn volgens het panel stevig verankerd in de inhoud van de vakken, al ziet het op sommige punten ruimte voor verbetering. Zo zou eindkwalificatie 10, waarin de internationale wetenschappelijke ontwikkelingen centraal staan, volgens het panel bij uitstek aan de orde moeten komen in het vak *Afronding Accountancy*. Het panel is positief over de sociaal communicatieve eindkwalificaties die in het vak *Afronding Accountancy* zijn opgenomen.

Het panel is van mening dat het didactisch concept een uitstekend vertrekpunt is, en dat het kleinschalig en interactief onderwijs bevordert. Het moedigt het opleidingsmanagement aan om de (deel)component *Research Driven Education* (RDE) verder binnen het curriculum te ontwikkelen. De onderwijsvormen en voorzieningen zijn volgens het panel adequaat op het didactisch concept aangepast.

De kleinschaligheid van de opleiding wordt door studenten als positief ervaren: er zijn korte lijnen tussen docent en student. De instroom is de afgelopen jaren toegenomen, maar de relatie tussen docent en student is hierdoor nog niet onder druk komen te staan. Over de docent-student ratio is het panel dan ook tevreden. Er zijn geen duidelijke struikelblokken in het curriculum, en de begeleiding vanuit het onderwijspersoneel, het secretariaat en de studieadviseur heeft een positief effect op de studeerbaarheid van de opleiding. De studielast lijkt tussen de 10 en 20 uur per week te liggen, dat volgens het panel ruimte biedt voor extra training in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in de eindfase van de opleiding.

Hoewel het panel er van overtuigd is dat de opleiding zeer gedreven, innovatief en betrokken onderwijspersoneel heeft, is het van mening dat er ruimte is om een verder onderwijskundige en wetenschappelijke kwaliteitsslag te maken. Het adviseert het opleidingsmanagement om het aantal docenten met een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) binnen korte tijd verder te laten toenemen. Daarnaast hecht het panel waarde aan de onderzoekservaring van docenten. Op dit moment zijn er volgens het panel te weinig docenten actief met wetenschappelijk onderzoek bezig. Het steunt het opleidingsmanagement in haar zoektocht naar personeel onder praktiserende wetenschappelijke onderzoekers.

Het is belangrijk dat de opleidingscommissie een verdere kwaliteitsslag maakt. Het panel adviseert de opleidingscommissie om de frequentie van vergaderen te verhogen, haar werkwijze verder te expliciteren en daarover in rapportages verslag van te doen, de betrokkenheid van studentleden te vergroten en haar formele adviserende rol daadwerkelijk in de praktijk te brengen.

Standaard 3

Het systeem van toetsing en beoordeling functioneert volgens het panel nog niet voldoende adequaat. Hoewel het de examencommissie steunt in haar plan om haar reactieve houding te vervangen door een proactieve attitude, en het panel de aanstelling van een toetsdeskundige als positief beoordeelt, raadt het de examencommissie aan, als antwoord op de sinds 2010 ingevoerde wetgeving, om de eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding snel(ler) handen en voeten te geven. Op dit moment zijn taken gedelegeerd en/of worden nog niet uitgevoerd en kan de examencommissie de kwaliteit van examens en tentamens, en daarmee het behalen van een academische graad, niet voldoende waarborgen.

De toetsvormen zijn passend bij het didactisch concept, gestoeld op het juiste academisch niveau, creatief van aard en voldoende divers. In de procedure rondom de afstudeerwerken ziet het panel zowel positieve als negatieve kanten. Het is positief over de aandacht die er in deze procedure is voor de ontwikkeling van sociale en communicatieve competenties, en waardeert de veranderingen die in dit proces zijn doorgevoerd. Anders dan in voorgaande jaren moeten studenten tegenwoordig een fictieve casus uitwerken, krijgen zij een individueel cijfer waarin de bijdrage aan het groepsproces wordt meegenomen, is het werk wetenschappelijk geïntendeerd en is de begeleiding geïntensiveerd. Het panel kenmerkt de procedure als profilerend, onderscheidend, innovatief en interessant. Aan de andere kant is het panel kritisch over de transparantie van de procedure van de totstandkoming van de afstudeerwerken, en betreurt ze het dat de examencommissie en de opleidingscommissie geen rol hebben gespeeld bij het ontwikkelen hiervan. Er is volgens het panel een kwaliteitsrisico genomen door deze afstudeerprocedure in te voeren. Het panel is van mening dat de kwaliteit en de transparantie van de procedure de afgelopen periode verbeterd is, maar dat er nog behoorlijke slagen moeten worden gemaakt.

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 afstudeerwerken bestudeerd en beoordeeld. Het viel het panel op dat de opbouw van het eindcijfer vooral voor het cohort 2011 (afstudeerjaar 2013) onvoldoende inzichtelijk was en dat bijbehorende beoordelingsformulieren regelmatig ontbraken. Hoewel het panel in sommige gevallen kritisch over het taalgebruik en de (theoretische) diepgang was, vond het de afstudeerwerken over het algemeen van voldoende niveau. Omdat aan het afstudeerwerk slechts 10 EC worden toegekend, kunnen niet alle eindkwalificaties met dit werk worden aangetoond. Naast *Afronding Accountancy* heeft het panel ook de andere vakken in het curriculum bestudeerd. Met

name de vakken *Externe Verslaggeving*, *Internal Control* en *Auditing* moeten de verankering bieden van de eindkwalificaties in het curriculum.

Over de aansluiting met het werkveld is het panel positief, al adviseert dit aan het opleidingsmanagement om het contact met alumni verder te organiseren en formaliseren. Ondanks de matige kwaliteitsborging concludeert het panel dat de eindkwalificaties aan het eind van de opleiding gerealiseerd worden, en dat studenten voldoende worden voorbereid op verdere ontwikkelingen in het werkveld.

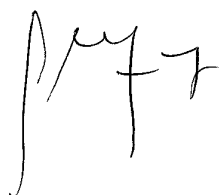
Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Executive Master of Accountancy:

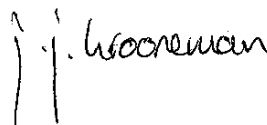
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle leden van het panel kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 08-07-2014

Prof.dr. G.R.A. de Jong

Mw. J.J. Krooneman, MSc.

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Deze standaard geeft eerst inzicht in de bevindingen van het panel ten aanzien van het domeinspecifiek referentiekader (1.1). Daarna wordt er aandacht besteed aan het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2), en de beoogde eindkwalificaties en het niveau hiervan (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Het opleidingsmanagement van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy (EMA) geeft in het domeinspecifiek referentiekader (zie Bijlage 2) aan waar de inhoud van de opleiding aansluit bij de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) en waar het hier een aanvulling op heeft. De CEA eindkwalificaties zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op het door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) geformuleerde beroepsprofiel.

Het panel heeft het domeinspecifiek referentiekader bestudeerd en is van mening dat dit verduidelijkt waar de opleiding zich in de wereld van registeraccountant opleidingen positioneert. De tweejarige deeltijdopleiding beperkt zich tot het theoretische deel van de opleiding tot registeraccountant. Anders dan in gewone registeraccountant opleidingen kunnen studenten na afronding van dit theoretische gedeelte de titel 'EMA' krijgen. Dit is een opzichzelfstaande academische graad, die alleen aan de Rijksuniversiteit Groningen kan worden behaald. Het panel constateert dat het referentiekader aangeeft waaraan de opleiding zich conformeert en waarin zij zich onderscheidt.

1.2 Profiel en oriëntatie

De postinitiële masteropleiding richt zich op de maatschappelijke rol en de beroepsuitoefening van de accountant. De vraag naar meer transparantie in de verslaggeving, internationalisering en regelgeving van ondernemingen, en de negatieve druk op het imago van de accountant, dwingen tot reflectie op de benodigde competenties als accountant. Vanuit een lange academische traditie waarin de accountancy wordt bestudeerd binnen een historische, technologische, economische, sociale en maatschappelijke context, levert de opleiding hier een bijdrage aan. De missie van de opleiding luidt als volgt:

“De Executive Master of Accountancy is een wetenschappelijke beroepsopleiding, waarin studenten worden opgeleid om in de oplossing van praktijkproblemen zelfstandig wetenschappelijke kennis te vinden, daarop kritisch te reflecteren en deze toe te passen in de praktijk van de uitoefening van het beroep van accountant.”

Hoewel volgens de kritische reflectie de nadruk van de opleiding ligt op de oplossing van praktijkproblemen, wordt er tevens expliciet en uitvoerig aandacht besteed aan de

wetenschappelijke deugdelijkheid van de daarbij gebruikte theorie, de relatie tussen theorie en praktijk en de wijze van analyseren van, en reflecteren op, praktijksituaties. Het opleidingsmanagement heeft als doel wetenschappelijk geschoolde beroepsbeoefenaren op te leiden.

Na bestudering van het profiel en de oriëntatie van de opleiding is het panel van mening dat het profiel zorgvuldig uitgewerkt is en de juiste oriëntatie heeft. Het constateert dat de profilering als wetenschappelijke beroepsopleiding op effectieve wijze in de opleidingsbrochure wordt gebruikt om studenten te werven.

1.3 Beoogde eindkwalificaties en niveau

Volgens de informatie uit de kritische reflectie bouwt de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy voort op de kennis en vaardigheden die studenten tijdens hun bacheloropleiding en initiële masteropleiding Accountancy en Controlling aan de Rijksuniversiteit Groningen hebben verworven. De opleiding hanteert een indeling naar vier typen algemene eindkwalificaties, die nader zijn uitgewerkt in 19 specifieke eindkwalificaties (zie Bijlage 3). Er wordt onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke eindkwalificaties academische eindkwalificaties, sociaal communicatieve eindkwalificaties en reflectief vermogen. In de kritische reflectie wordt tevens aangegeven hoe de 19 specifieke eindkwalificaties in verband staan met de vijf Dublin descriptor: kennis en inzicht, toepassen kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden.

Volgens het panel zijn de eindkwalificaties goed geformuleerd, passend bij de opleiding en gericht op het juiste academische niveau. Er is duidelijk aangegeven welke eindkwalificaties een toevoeging zijn op de initiële masteropleiding Accountancy & Controlling. Daarnaast sluiten de eindkwalificaties goed aan bij de landelijke CEA eisen.

Overwegingen

In deze standaard heeft het panel aandacht besteed aan het domeinspecifiek referentiekader, het profiel en de oriëntatie, en de beoogde eindkwalificaties van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy. Het domeinspecifiek referentiekader geeft goed aan op welke manier de opleiding zich conformeert aan en zich onderscheidt binnen de wereld van registeraccountant opleidingen. Het profiel en de oriëntatie spelen bij deze positionering een belangrijke rol: de beschrijving van de opleiding als wetenschappelijke beroepsopleiding wordt op effectieve wijze gebruikt om studenten te werven. De eindkwalificaties zijn volgens het panel helder geformuleerd, passend bij de opleiding, en van het juiste academische niveau.

Conclusie

Masteropleiding Executive Master of Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Deze standaard geeft inzicht in het curriculum (2.1) van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy. In sectie 2.2 is er speciale aandacht voor de relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en het curriculum. Vervolgens worden het didactisch concept, onderwijsvormen en voorzieningen besproken (2.3), en wordt de studeerbaarheid (2.4) van de opleiding geanalyseerd. In sectie 2.5 worden de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijspersoneel bediscussieerd. Deze standaard sluit af met een analyse van de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Curriculum

Het curriculum van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy bestaat uit 55 EC of uit 70 EC, afhankelijk van de voorkennis van de student. Omdat de opleiding alleen als deeltijdopleiding wordt aangeboden, beslaat het curriculum twee academische jaren.

Jaar 1

In het eerste studiejaar volgen studenten het vak *Auditing III* (15 EC), en *Internal Control: Toepassingen* (5 EC). *Auditing III* beoogt inzicht te geven in de maatschappelijke positie van de accountant en relevante richtlijnen voor *auditing* en de toepassing daarvan in de beroepsuitoefening. Het doel van het vak *Internal Control: Toepassingen* is om concepten van *internal control* toe te passen binnen het typologiemodel en langs die weg zowel smalle als brede vraagstukken op te kunnen lossen. Informatiebehoefte en informatiekwaliteit staan in dit vak centraal. Daarnaast volgen studenten ook verplicht het vak *Externe Verslaggeving* (20 EC). Na afloop van dit vak dienen studenten diepgaande kennis te bezitten van de uitgangspunten en de specifieke bepalingen van de International Financial Accounting Standards (IFRS), die zij adequaat kunnen gebruiken bij het beargumenteren van verslaggeving oplossingen voor specifieke situaties (cases).

In het eerste studiejaar worden tevens de vakken *Internal Control: Ontwerpen Bestuurlijke Informatiesystemen* (10 EC) en *Auditing II* (5 EC) aangeboden. Studenten die de initiële masteropleiding Accountancy & Controlling aan de Rijksuniversiteit Groningen hebben afgerond en deze of vergelijkbare vakken hebben gevolgd, krijgen hiervoor een vrijstelling. Tijdens het vak *Internal Control: Ontwerpen Bestuurlijke Informatiesystemen* wordt er aandacht besteed aan specifieke vraagstukken rondom *internal control*. Er wordt onder meer gebruik gemaakt van theoretische concepten zoals de management cyclus, COSO: *internal control framework*, ERMF/*enterprise riskmanagement framework*, en het typologiemodel van Starreveld. Voorts is er aandacht voor de toepassing van ICT bij het ontwerp van interne beheersingssystemen. Het vak *Auditing II* geeft theoretische verdieping op basis van wetenschappelijke publicaties. Dit wordt gedaan aan de hand van een aantal thematische invalshoeken. Deze betreffen onder meer gedrag (zowel ten aanzien van de onderneming als ten aanzien van de accountant), cultuur en (ontwikkelingen in de) maatschappij.

Jaar 2

Het tweede studiejaar volgen studenten drie vakken: *Externe Verslaggeving* (10 EC), *Auditing IV* (5 EC) en *Afronding Accountancy* (10 EC). *Externe Verslaggeving* gaat over financieel georiënteerde informatieverschaffing vanuit organisaties ten behoeve van derden. Voor dit vak maken studenten een individuele onderzoeksopdracht en een groepsonderzoeksopdracht. De jaarrekeningpraktijk is in deze opdrachten het onderwerp van het onderzoek. In *Auditing IV* komen de meest relevante onderdelen van het vakgebied *auditing* nogmaals aan de orde en worden studenten voorbereid op het landelijk schriftelijk tentamen en het afsluitende mondeling tentamen. *Afronding Accountancy* is het laatste vak van de postinitiële masteropleiding. In dit vak wordt op geïntegreerde en grotendeels zelfstandige wijze de verworven kennis middels cases toegepast en geactualiseerd.

Het panel heeft het studiemateriaal van het curriculum aandachtig bekeken en constateert dat het curriculum op een goed doordachte, gestructureerde wijze in elkaar zit. Uit het gesprek met docenten kwam naar voren dat er veel aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van vakken, en dat ieder academisch jaar de literatuur wordt herzien. Daarnaast gaven de docenten aan dat de wetenschappelijke verankering van de vakken een steeds nadrukkelijker rol krijgt toegewezen. Het panel is positief over de wijze waarop het curriculum aansluit bij de initiële master- en bacheloropleiding *Accountancy & Controlling* van de Rijksuniversiteit Groningen. Hoewel de postinitiële masteropleiding in theorie voor verschillende soorten masterstudenten toegankelijk is, blijkt de grote meerderheid van de studenten in te stromen uit de eigen initiële *Accountancy & Controlling* opleidingen. Er is in de invulling van het curriculum van de postinitiële masteropleiding dan ook rekening gehouden met het studieverleden van de studenten. De collegevrije periode, die in het curriculum is ingebouwd, toont volgens het panel aan dat er binnen de opleiding goed rekening wordt gehouden met de drukke periode op de accountantskantoren. De alumni gaven tijdens het bezoek aan dat zij deze studievrije periode positief beoordelen. Studenten waren ook tevreden over de studievrije periode, al gaven sommigen wel aan dat zij in deze periode het contact met studiegenoten misten.

2.2 Samenhang en beoogde eindkwalificaties in het curriculum

Volgens de informatie uit de kritische reflectie wordt er op diverse manieren aandacht besteed aan de samenhang tussen de verschillende vakgebieden, waarbij de toekomstige beroepsuitoefening het richtsnoer is dat alles verbindt. De opleiding heeft in de kritische reflectie een matrix opgenomen waarin het verband tussen de eindkwalificaties en de verschillende vakken schematisch wordt weergegeven.

De eindkwalificaties zijn volgens het panel goed verankerd in de inhoud van de vakken, al ziet het op sommige punten ruimte voor verbetering. Zo zou eindkwalificatie 10, waarin de internationale wetenschappelijke ontwikkelingen centraal staan, volgens het panel tenminste ook gekoppeld moeten zijn aan het vak *Afronding Accountancy*, het sluitstuk van de opleiding. Dat is nu niet het geval. Ook eindkwalificatie 18, waarin kennisvernieuwing het uitgangspunt is, zou een meer expliciete plaats in het curriculum moeten krijgen. Een mooi voorbeeld waarin de samenhang tussen een eindkwalificatie en de inhoud van een vak duidelijk naar voren komt is in *Externe Verslaggeving* in het tweede leerjaar. Voor dit vak maken studenten een individuele onderzoeksopdracht en een groepsonderzoeksopdracht waarvoor zij (internationale) wetenschappelijke methoden en technieken, informatie- en analysetechnieken op het juiste moment en in de juiste context toepassen, en zelfstandig wetenschappelijk verantwoord, op de oplossing van praktijkproblemen gericht, onderzoek op zetten en uitvoeren (eindkwalificatie 6). Het panel is ook enthousiast over de sociaal communicatieve eindkwalificaties die in het vak *Afronding Accountancy* zijn opgenomen. Het prijst de manier

waarop in dit vak aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van sociaal communicatieve vaardigheden die uiteindelijk nodig zijn om bij cliënten effectief de rol van accountant te kunnen vervullen, inclusief het vervullen van de kritische rol die typerend is voor een kwalitatief goede uitoefening van het beroep van accountant (eindkwalificatie 17).

2.3 Didactisch concept, onderwijsvormen en voorzieningen

Het panel is nagegaan welk didactisch concept en wat voor onderwijsvormen ten grondslag liggen van het aangeboden onderwijs, en welke voorzieningen dit onderwijs mogelijk maken. Volgens de kritische reflectie sluit de opleiding aan bij het didactisch concept dat door de Faculteit Economie en Bedrijfskunde wordt gehanteerd. Dit didactisch concept heeft vier uitgangspunten:

- De *verwevenheid* van onderwijs en onderzoek (RDE). Deze vindt vertaling in de diverse onderwijsmodules waaruit het programma is opgebouwd. Studenten worden intensief getraind in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek door het uitvoeren van gerichte opdrachten, onder begeleiding van de wetenschappelijke staf.
- De *studentgeoriënteerde* benadering van het onderwijs heeft als eerste doel cursisten zo goed en efficiënt mogelijk voor te bereiden op een actieve rol in de maatschappij die past bij de genoten opleiding.
- De studentgeoriënteerde benadering veronderstelt dat de doceer-, leer- en toetsmethoden die worden gehanteerd *activerend* van aard zijn. Dit impliceert dat grote verantwoordelijkheid in het leerproces wordt gelegd bij de student. Dit past ook bij de post initiële aard van de opleiding. Daartoe wordt een variëteit aan werkvormen ingezet, die er op gericht is dat de student zichzelf ontwikkelt, daarbij gesteund en geïnspireerd door het betrokken docentenkorps.
- De studentgeoriënteerde benadering komt tevens tot uitdrukking in de individuele toelichting op gemaakte examens, intensieve begeleiding van recidivisten en individuele correctie van de wekelijks ingeleverde werkstukken.

Tijdens het bezoek is het didactisch concept meerdere malen onderwerp van discussie geweest. Met name de component *Research Driven Education* (RDE) stond hierin centraal. Het opleidingsmanagement gaf tijdens het gesprek met het panel aan dat bij het werven van nieuw onderwijspersoneel de richtlijnen van RDE in acht worden genomen: er wordt gekeken of een kandidaat zelfstandig wetenschappelijk onderzoek gedaan heeft of hiertoe in staat is. Inhoudelijk verantwoordelijken van de opleiding wezen op de vakken *Auditing II*, waarin methoden van onderzoek worden besproken, en *Auditing III*, waarin nieuwe wetenschappelijke publicaties aan bod komen. Ook gaf het opleidingsmanagement aan dat de mondelinge examens zijn opgebouwd rondom kennis en inzicht in wetenschappelijke publicaties. Voorbeelden van vragen die gesteld kunnen worden zijn: wat is het afgelopen jaar gepubliceerd, en wat hebben we hiervan geleerd? Het panel is van mening dat de invulling van de RDE in het curriculum niet altijd even duidelijk is. Met name het uitgangspunt dat studenten worden getraind in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek dient een nadrukkelijker plaats in het curriculum te krijgen. Volgens het panel is het kunnen toevoegen van nieuwe kennis een belangrijk onderdeel van een wetenschappelijke attitude. Het kunnen vinden, bestuderen en toepassen van wetenschappelijke literatuur gerelateerd aan een praktijkprobleem geeft weliswaar (passief) inzicht in wat er in de wetenschap gebeurt, maar garandeert niet dat de student ook zelfstandig wetenschappelijk onderzoek op een adequaat niveau kan verrichten. De leden van de opleidingscommissie beaamden dat de RDE component voornamelijk ingebed zit in *Externe Verslaggeving* en *Auditing*. Normaliter zou het wetenschappelijk karakter van de opleiding het sterkst tot uiting moeten komen in de laatste fase van de opleiding, maar *Afronding Accountancy*, waar 'slechts' 10 EC voor beschikbaar zijn,

ontbeert een beroep op die kwalificatie. Het opleidingsmanagement benadrukte tijdens het bezoek dat RDE een relatief nieuw concept is, en nog *work in progress*. Het panel moedigt het opleidingsmanagement aan om deze wetenschappelijke component van het didactisch concept verder te ontwikkelen en met name ook een plaats te geven in het afrondende werkstuk.

Het panel is van mening dat het didactisch concept een uitstekend vertrekpunt is, en dat het kleinschalig en interactief onderwijs bevordert. De verschillende vakken in het curriculum worden voornamelijk aangeboden in de vorm van gecombineerde hoor- en werkcolleges. Het vak *Afronding Accountancy* wordt daarnaast ook verzorgd in de vorm van een 'project met sturing'. De onderwijsvormen zijn volgens het panel goed op het concept aangepast.

Studenten hebben tijdens de opleiding toegang tot de elektronische leeromgeving Nestor en bibliotheekvoorzieningen. De collegezalen beschikken over multimedievoorzieningen, en de examenhal beschikt over digitale examenmogelijkheden met interne en externe ondersteuning. Uit het gesprek met studenten kwam naar voren dat zij positief zijn over de beschikbare faciliteiten. De beschikbaarheid van het secretariaat wordt door de studenten erg gewaardeerd: er is volgens hen altijd iemand aanwezig om te helpen.

2.4 Studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens van de opleiding zoals de instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens, het gerealiseerde docent-studentratio, en het gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie, zijn beschikbaar in Bijlage 5. Het onderwerp studeerbaarheid wordt in deze sectie uitgesplitst in instroom, studielast en studeerbaarheid.

Instroom

Uit de kritische reflectie komt naar voren dat vrijwel alle instromende studenten uit de initiële masteropleiding Accountancy & Controlling van de Rijksuniversiteit Groningen komen. Zoals aangegeven in sectie 2.1 hebben deze studenten een vrijstelling voor de vakken *Internal Control: Ontwerpen Bestuurlijke Informatiesystemen* en *Auditing II*. Van studenten van andere universiteiten wordt op basis van het diploma en de behaalde studieresultaten door de opleidingsdirecteur(en) en in overleg met de vakdocent(en) vastgesteld of hij/zij rechtstreeks wordt toegelaten, of dat er eerst deficiënties weggewerkt moeten worden. Tijdens het bezoek kwam naar voren dat studenten vaak werkzaam zijn bij PWC, E&Y, Deloitte of KPMG ("*the big four*"), maar ook bij kleinere kantoren hun praktijkervaring opdoen. Ook werd bevestigd dat studenten in de meeste gevallen zijn doorgestroomd vanuit de initiële masteropleiding Accountancy & Controlling. De goede ervaring in de initiële bachelor- en masteropleiding, en de extra titel die behaald kan worden zijn volgens de studenten drijfveren om aan de postinitiële opleiding te beginnen.

De laatste jaren schommelde de totale instroom van studenten tussen de 50 en 80, de instroom van het cohort 2013-2014 telde 94 studenten (zie Bijlage 5). Op dit moment fungeert bij de opleiding geen toelatingscommissie. In 2014 zal worden onderzocht of de installatie van een toelatingscommissie noodzakelijk is, waarbij de voorkeur uitgaat naar aansluiting bij de facultaire toelatingscommissie die op dit moment in oprichting is. Tijdens het gesprek met de inhoudelijk verantwoordelijken van de opleiding kwam naar voren dat zij de kleinschaligheid van de opleiding graag behouden. Het panel waardeert de kleinschaligheid van de opleiding en de directe connectie tussen onderwijspersoneel en studenten. Het constateerde tijdens het bezoek geen problemen rond studentenaantallen, en is van mening dat de relatie tussen docent en studenten nog niet door de groei onder druk is komen te staan.

Studielast en studeerbaarheid

Tijdens het bezoek gaven studenten aan dat zij tevreden zijn over de studeerbaarheid van de opleiding. Zij ontvingen in het eerste college en via Nestor informatie over een nieuw vak, de competenties en wijze van toetsing met de daarbij behorende criteria. Docenten zijn toegankelijk, en studenten konden tijdens het gesprek geen duidelijke struikelblokken in het curriculum benoemen. Alumni en studenten lieten het panel weten dat zij gemiddeld tussen de 10 en 20 uur per week aan hun studie beste(ed)den, waarbij de meerderheid de studielast op 10-12 uur schatte. Omdat deze studielast kennelijk geen bezwaar vormt, is het panel van mening dat het ruimte biedt om extra training in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek een plaats in het curriculum te geven.

Uit de kritische reflectie komt naar voren dat voortgangproblemen door de opleidingsdirecteur en/of onderwijscoördinator met de studenten worden besproken. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van de facultaire studieadviseur. De studieadviseur meldde tijdens het bezoek dat studenten van de postinitiële masteropleiding niet vaak op het spreekuur langskomen. Heel zelden komen studenten op advies van een docent of het secretariaat bij de studieadviseur terecht en dit betreft dan voornamelijk studenten die tijdelijke voorzieningen nodig hebben.

2.5 Onderwijspersoneel

Kwaliteit

De staf van de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy bestaat uit 27 leden, waaronder ondersteunend personeel. Van het onderwijspersoneel hebben 2 personen een aanstelling als docent, 10 personen zijn als universitair docent bij de opleiding betrokken, en 5 personen hebben de functie hoogleraar. Uit de kritische reflectie komt tevens naar voren dat 3 van de hoogleraren beschikken over een eerstegraads onderwijsbevoegdheid. In 2014 zullen 2 universitair docenten en 1 hoogleraar de training Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) volgen. Vrijwel alle docenten hebben een vaste aanstelling, en de *parttime* docenten werken voor een belangrijk deel bij grote internationaal opererende accountantsorganisaties. Verder zijn 3 docenten bezig met promotieonderzoek. Daarnaast wordt volgens de kritische reflectie voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en het schrijven van publicaties ruimte beschikbaar gesteld.

Het beeld dat de opleiding in de kritische reflectie schetst is volgens het panel enigszins misleidend doordat er ook onderwijspersoneel met een nul procent aanstelling in is opgenomen. Momenteel wordt de kwaliteit van de docenten voornamelijk bepaald door de ervaring die zij hebben binnen de accountskantoren. Uit het gesprek met de docenten bleek dat er een training beschikbaar is waarbij aandacht wordt besteed aan hoe je als docent voor de klas staat en hoe je *sheets* opbouwt. Certificering van docenten staat nog in de kinderschoenen: het bestaan van een BKO bleek nog bij veel van de geïnterviewde docenten onbekend. Het opleidingsmanagement lichtte tijdens het bezoek toe dat, in het kader van de instellingstoets, het doel is gesteld dat volgend jaar 80% van het onderwijspersoneel een BKO heeft. Voor de postinitiële masteropleiding is een uitzondering gemaakt wegens de vaak tijdelijke duur en beperkte omvang van de aanstelling van de docenten. Het is een beleidskeuze geweest om eerst de jongere *fulltime* docenten van een BKO te voorzien. Vanwege het grote aandeel *parttime* docenten is de kans dat er een docent met een BKO bij de deeltijdopleiding betrokken is, veel kleiner dan binnen de rest van de faculteit. Wel is het zo dat volgens het opleidingsmanagement de meeste *parttime* docenten uit de praktijk reeds onderwijservaring hebben opgedaan binnen hun eigen accountantskantoor. Er wordt echter naar gestreefd dat binnen afzienbare termijn alle docenten een BKO behalen. Het panel

steunt het opleidingsmanagement in dit streven en hoopt dat spoedig het aantal docenten met een BKO binnen de opleiding stijgt.

In het vorige visitatierapport werd opgemerkt dat er een relatief lage promotiegraad onder het onderwijspersoneel was, waarbij werd benadrukt dat de aansluiting met de beroepspraktijk prioriteit had. Het management van de opleiding verklaarde tijdens het recente bezoek dat de cultuur die er destijds rondom dit thema heerste is veranderd. Tegenwoordig is de meerderheid van de docenten gepromoveerd. Echter, het aantal docenten dat bij onderzoeksprojecten is betrokken en regelmatig publiceert is nog steeds lager dan bij andere opleidingen. Het viel het panel tijdens het bezoek op dat docenten die bij de opleiding betrokken zijn, beperkt aan wetenschappelijk onderzoek werken. Volgens het opleidingsmanagement wordt hier bij het aantrekken van nieuw personeel veel aandacht aan besteed, en wordt hier behoorlijk in gestuurd. Het panel steunt deze ontwikkelingen, en is van mening dat er meer docenten met onderzoekservaring en een onderzoekspraktijk aangetrokken moeten worden. Het constateert dat de onderwijskundige vorming alsmede de participatie in wetenschappelijk onderzoek beleidsmatig meer aandacht verdienen. Tegelijkertijd trof het panel gedreven, innovatief en zeer betrokken personeel aan tijdens het bezoek.

Kwantiteit

In de kritische reflectie is opgenomen dat de docent-student ratio 1:21 is. Volgens de toelichting heeft de opleiding momenteel 175 deeltijdstudenten. Dit staat gelijk aan 88 voltijd studenten. Het aantal docenten is 4,25 fte.

Het panel is tevreden met de docent-student ratio, die hoger ligt dan de docent-student ratio van de faculteit als geheel. Het constateerde tijdens het bezoek geen knelpunten in de werkdruk van docenten, en concludeert daarom dat er voldoende personeel is aangesteld. Het panel wijst er echter wel op dat als de instroom de komende tijd erg toeneemt, hier wel rekening mee gehouden moet worden en dat het werven van extra personeel nodig kan zijn.

2.6 Opleidings specifieke kwaliteitszorg

De kwaliteit van het onderwijs wordt volgens de kritische reflectie vastgesteld en geborgd door verschillende evaluaties. Zo heeft de vakgroep Accountancy vakspecifieke vragenlijsten ontwikkeld die aan studenten worden uitgereikt. Daarnaast leveren de tweejaarlijkse alumni-enquêtes input voor diverse aspecten van het onderwijs. De postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy heeft een opleidingscommissie bestaande uit twee studenten, één hoogleraar en de opleidingsdirecteur van de initiële bachelor- en masteropleiding Accountancy & Controlling. Daarnaast wonen de onderwijscoördinator en de opleidingsdirecteur van de Executive Master of Accountancy op uitnodiging de vergaderingen bij om advies te geven.

Tijdens het bezoek kwam naar voren dat studenten vanuit de opleiding voor deelname aan de opleidingscommissie gevraagd worden. Omdat de opleidingscommissie één keer per jaar bijeen komt, zijn studentleden tijdens hun opleiding twee keer bij een vergadering van de opleidingscommissie betrokken. Tijdens deze vergaderingen wordt feedback vanuit de opleiding geëvalueerd, en worden ideeën over veranderingen in het curriculum uitgewisseld. De opleidingscommissie had haar eerste vergadering in juni 2012, de tweede vergadering was in mei 2013, en de derde vergadering vond plaats in mei 2014. Het panel heeft geen schriftelijke rapportages van de opleidingscommissie aangetroffen. Onlangs is besloten het aantal vergaderingen te verhogen naar twee keer per jaar. Het panel steunt de opleidingscommissie in haar besluit om de frequentie van vergaderen te verhogen en adviseert

de opleidingscommissie tevens haar werkwijze verder te expliciteren. Met name de terugkoppeling van de opleidingscommissie naar docenten en het bestuur verdient bijzondere aandacht. Op dit moment vindt de terugkoppeling nog op een informele wijze plaats. Ook studentleden dienen beter betrokken te worden bij het proces. Momenteel lijken de observaties van studentleden de belangrijkste *input* van hun deelname in de opleidingscommissie. Het panel concludeert dat er nog een flinke kwaliteitsslag gemaakt moet worden in het functioneren van de opleidingscommissie.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het curriculum op een goed doordachte, gestructureerde wijze in elkaar zit. Het prijst de aandacht die wordt besteed aan de constante ontwikkeling van vakken, en is positief over de manier waarop het curriculum aansluit bij initiële master- en bacheloropleiding Accountancy & Controlling van de Rijksuniversiteit Groningen. Het panel waardeert de collegevrije periode die in het curriculum is ingebouwd. Deze periode toont aan dat er binnen de opleiding goed rekening wordt gehouden met de drukke periode op de accountantskantoren. De eindkwalificaties zijn volgens het panel stevig verankerd in de inhoud van de vakken, al ziet het op sommige punten ruimte voor verbetering.

Het panel is van mening dat het didactisch concept een uitstekend vertrekpunt is, en dat het kleinschalig en interactief onderwijs bevordert. Het moedigt het opleidingsmanagement aan om de component *Research Driven Education* (RDE) verder te ontwikkelen en ook een plaats te geven in de laatste fase van de studie. De onderwijsvormen zijn volgens het panel goed op het concept aangepast, en ook de voorzieningen beoordeelt het panel als adequaat.

De kleinschaligheid van de opleiding wordt door studenten als positief ervaren, er zijn korte lijnen tussen docent en student. De laatste tijd is de instroom toegenomen, maar de relatie tussen docent en student is hierdoor nog niet onder druk komen te staan. Over de onderwijsbelasting van de docenten is het panel dan ook tevreden. Er zijn geen duidelijke struikelblokken in het curriculum, en de begeleiding vanuit het onderwijspersoneel, het secretariaat en de studieadviseur heeft een positief effect op de studeerbaarheid van de opleiding. De studielast schommelt tussen de 10 en 20 uur per week, dat volgens het panel ruimte biedt voor extra training in het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Het panel constateerde tijdens het bezoek dat de opleiding wordt verzorgd door gedreven, innovatief en zeer betrokken onderwijspersoneel. Weliswaar ontbreekt een geëxpliciteerd, structureel beleid ten aanzien van de deskundigheidsbevordering van docenten en staat de formele toetsing via BKO-certificering nog in de kinderschoenen, de studentenevaluaties laten zien dat studenten doorgaans tevreden zijn over de docenten en waar dat niet het geval is, zijn de lijnen kort genoeg om de betreffende docent daarop aan te spreken en/of te coachen. Toch raadt het panel het opleidingsmanagement aan om het aantal docenten met een BKO binnen korte tijd te laten toenemen, zodat de opleiding beter beantwoord aan de hedendaagse (verantwoordings)eisen ten aanzien van het personeelsmanagement van docenten. Daarnaast adviseert het om meer docenten met onderzoekservaring en onderzoeksactiviteiten aan te trekken.

Het panel is van mening dat de opleidingscommissie nog een verdere kwaliteitsslag kan maken. Het adviseert de opleidingscommissie om haar werkwijze verder te expliciteren, de betrokkenheid van studentleden te vergroten en haar adviserende rol beter tot uitdrukking te laten komen.

Conclusie

Masteropleiding Executive Master of Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 2 als ‘voldoende’.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Deze standaard betreft de bevindingen ten aanzien van het toetsstelsel (3.1) en behandelt vervolgens de vraag of studenten bij het afstuderen in staat zijn om aan de beoogde eindkwalificaties te voldoen (3.2).

3.1 Systeem van toetsing en beoordeling

Toetsbeleid

De postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy kent drie uitgangspunten voor haar systeem van toetsing.

- Er is een adequate *mix* van toetsvormen, passend bij de gevarieerde kwalificaties van het beroep van registeraccountant waarvoor de opleiding opleidt. Het gaat om schriftelijke, mondelinge, product- en procesgerichte, individueel en groepsgerichte toetsen.
- Naarmate de student verder komt in de opleiding en de te realiseren eindkwalificaties in samenhang moet kunnen realiseren, neemt ook de *complexiteit* van de toetsing toe: de toetsing wordt veelomvattender, meer geïntegreerd en realistischer (link met de praktijk).
- Er is een systeem van *continue* toetsing, waaronder inleververplichtingen en tussentoetsen, waardoor studenten niet alleen worden gedwongen tot voortdurende werkzaamheid, maar ook voortdurend feedback krijgen op hun eigen presteren. Ook wordt hierdoor literatuurstudie tijdens de opleiding bevorderd.

De opleiding geeft in de kritische reflectie tevens aan dat zij hiermee aansluit bij de doelen, ambities en richtlijnen van het toetsbeleid van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde.

Volgens de kritische reflectie draagt de examencommissie verantwoordelijkheid voor het realiseren van de eindkwalificaties van de opleiding alsmede de toetsing van studieonderdelen. De postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy heeft geen eigen examencommissie, maar is aangesloten op de examencommissie van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde. Deze examencommissie is belast met de vaststelling van de toelatingseisen tot het examen, de toelating van studenten, het afnemen van het examen, de vaststelling van de geldigheidsduur van examenonderdelen en het verlenen van vrijstellingen en aanvullende eisen in het geval van deficiënties. Borging en kwaliteit is ook een rol van de examencommissie, dat wil zeggen dat examens valide en betrouwbaar moeten zijn.

Het panel heeft het toetsbeleid bestudeerd, en naar aanleiding van het gesprek met de examencommissie constateert het dat de kwaliteitsborging niet gegarandeerd is. Tijdens het bezoek lichtten leden van de examencommissie toe dat zij tot een facultaire examencommissie behoren die toeziet op 35 opleidingen. Sinds 2010 houdt de examencommissie als gevolg van een wijziging in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) jaarverslagen bij. Daarnaast vergadert zij 16-18 keer per jaar, dat ook gedocumenteerd wordt. Over de manier waarop de wetswijziging precies

geïnterpreteerd moet worden, bestaat binnen de examencommissie nog onduidelijkheid. Inmiddels heeft de examencommissie besloten om haar reactieve houding om te zetten in een proactieve attitude. Een belangrijke stap hierin is de aanstelling van een toetsdeskundige, die per september 2014 haar intrede in de examencommissie zal doen. Ook heeft zij bij het faculteitsbestuur een verzoek ingediend om een aantal wijzigingen in het Onderwijs- en Examenreglement (OER) door te voeren, zodat zij haar taken beter tot uitvoer kan brengen. Het panel steunt de nieuwe plannen van de examencommissie, maar concludeert dat zij op dit moment teveel taken delegeert of niet uitvoert waardoor het bewaken van de kwaliteit van tentamens en examens, en daarmee het behalen van een academische graad, niet voldoende gewaarborgd wordt. Hoewel de examencommissie een overzicht bijhoudt met officieel gecertificeerde examinatoren, kan de examenbevoegdheid van het onderwijspersoneel van de postinitiële masteropleiding niet worden gegarandeerd. Dit is mede een gevolg van het feit dat veel docenten nog geen BKO hebben behaald. Deze kwalificatie is een vereiste om door de examencommissie als examenbevoegd te kunnen worden verklaard. Ook voert de examencommissie geen steekproeven onder tentamens en examens uit, iets dat volgens de informatie in de kritische reflectie wel zou gebeuren. Dit is volgens het panel juist een belangrijk instrument om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke kwaliteit van de verschillende toetsen. Ook andere taken die in de kritische reflectie beschreven worden, blijken in de praktijk niet voor te komen. Zo is het niet de examencommissie die vaststelt of nieuwe studenten tot de opleiding worden toegelaten, maar wordt dit door de opleidingsdirecteur(en) en in overleg met de vakdocent(en) gedaan (zie sectie 2.4) zonder dat hiervoor criteria zijn afgesproken met de examencommissie. Het panel adviseert vakdocenten van de opleiding om nieuwe toetsen eerst aan de examencommissie voor te leggen, alvorens deze in te voeren. Ook bij het ontwikkelen van beoordelingsformulieren van afstudeerwerken zou de examencommissie volgens het panel een belangrijke rol moeten spelen. Hoewel het panel inziet dat het lastig is om van 35 opleidingen de kwaliteit te bewaken, raadt het de examencommissie toch aan om de formele eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding veel nadrukkelijker en op korte termijn in concrete maatregelen te vertalen.

Toetsvormen

In de kritische reflectie geeft de opleiding aan verschillende toetsvormen toe te passen. Zo wordt er gebruik gemaakt van tussentoetsen met open vragen, schriftelijke tentamens, moeten studenten voor het vak *Auditing III* een column schrijven, en behelst het vak *Externe Verslaggeving* een individuele onderzoeksopdracht en groepsonderzoeksopdracht. Studenten dienen voor het vak *Afronding Accountancy* een individueel eindwerkstuk te produceren, met een daarbij behorende groepspresentatie. Daarnaast bestaat een deel van de toetsvormen tijdens de opleiding uit landelijke toetsen die centraal en digitaal worden afgenomen.

Van ieder vak is er in Ocasys, de digitale vakkendatabase van de universiteit, een beknopte vakbeschrijving opgenomen, waarin ook inzicht wordt gegeven in de toetsvorm(en). Daarnaast informeren de docenten per vak in een handleiding of middels een presentatie tijdens het eerste college over de nadere invulling van de toetsvorm, de beoordelingscriteria en de weging van de afzonderlijke onderdelen. Uit de kritische reflectie komt naar voren dat de opleiding bij de landelijk schriftelijke examens, het mondelinge examen en het afstudeerwerkstuk beoordelingsformulieren hanteert. Bij de overige tussentoetsen en tentamens wordt de beoordeling uitgevoerd aan de hand van vooraf vastgestelde correctieaanwijzingen en antwoordmodellen.

Het panel is van mening dat de toetsvormen passend zijn bij het didactisch concept, en ook de onderwijsvormen ondersteunen. Daarnaast constateert het panel dat er gebruik wordt gemaakt van een breed palet aan toetsen, en dat er creatief met de toetsvormen wordt

omgegaan. Het panel stelt ook vast dat de toetvormen op het juiste academisch niveau zijn gestoeld. Echter, zoals hierboven al is aangegeven kan de kwaliteitsborging van de toetsing en beoordeling niet worden gegarandeerd.

Procedure rondom de afstudeerwerken

Bij de totstandkoming van het afstudeerwerk van het vak *Afronding Accountancy* is een aantal verschillende fasen te onderscheiden.

Om te beginnen werken studenten in groepen. Ieder groepslid bedenkt een onderneming met specifieke vraagstukken, die in de kern de mogelijkheid hebben om uit te groeien tot een volledige casus met echte dilemma's. In een groepsbijeenkomst moeten de diverse groepsleden hun casus presenteren en proberen ze deze zodanig te 'verkopen' dat dit de centrale casus voor de hele groep wordt. De groep kiest de centrale casus en zet deze gezamenlijk om naar een korte casusbeschrijving met aanknopingspunten voor dilemma's. De individuele cases en de korte beschrijving van de centrale casus worden door de begeleidende docent beoordeeld.

Vervolgens werken studenten de centrale casus uit tot een volwaardige casusbeschrijving. Deze uitwerking wordt ook door de begeleidende docent beoordeeld. Studenten verdelen de relevante dilemma's over het aantal groepsleden.

Hierna werken studenten hun eigen toebedeelde dilemma uit, binnen de context van de centrale casus. Dit individueel uitgeschreven werk bieden studenten vervolgens ter beoordeling aan de groep aan. De groepsleden voorzien ieder dilemma van commentaar. De student moet vervolgens laten zien wat hij/zij met het commentaar van de groepsleden heeft gedaan. De begeleidende docent neemt de gewijzigde teksten door en voorziet deze ook van commentaar.

In de laatste fase van de totstandkoming van het afstudeerwerk bekijkt de begeleidende docent alle documenten en voert een laatste beoordeling uit op het dossier en het individuele afstudeerwerk. De student ontvangt een beoordelingsformulier met een cijfer gespecificeerd per deelproduct: de individuele casus, de review van groepsleden, de uitwerking van het dilemma, de vaststelling en evaluatie van de leerdoelen en de kwaliteit van de centrale casus. Tijdens het afsluitende college moeten studenten een presentatie en discussie houden over een vraag die zij ter plaatse van de docent te horen krijgen.

Voorafgaand aan het bezoek heeft het panel een selectie van afstudeerwerken bestudeerd. Dit was geen gemakkelijke opgave. Doordat de digitale dossiers voor het panel waren gereduceerd en uit Nestor naar een aparte website waren gehaald, was de totstandkoming van het eindcijfer vaak niet meer goed te volgen. Het was niet eenvoudig de verschillende fasen in het afstudeerwerk te onderscheiden en tijdens de voorbereiding voor het bezoek bleek al dat er verschil was in de procedures van de verschillende jaren van afstuderen. Tijdens het gesprek met alumni werden deze ontwikkelingen bevestigd. Doordat er alumni van verschillende afstudeerjaren tijdens het bezoek aanwezig waren, kreeg het panel een duidelijk beeld van de veranderingen met betrekking tot het vak *Afronding Accountancy* door de jaren heen. Alumni gaven aan dat zij voorheen een door de docenten opgestelde realistische casus moesten uitwerken, maar dat dit tegenwoordig een fictieve casus is die door de studenten zelf moet worden geconstrueerd. Daarnaast wordt er niet langer een groeps cijfer gegeven, maar wordt alleen de individuele bijdrage becijfert. Bijdrage aan het groepsproces wordt nog wel in de beoordeling meegenomen. Het laatste jaar zijn de duimschroeven aangedraaid en hebben studenten minder vrijheid binnen het proces: er is meer en scherpere supervisie van de

begeleiders. Inhoudelijk verantwoordelijken lieten tijdens het bezoek weten dat ze het laatste jaar studenten vaker achter de broek moesten zitten, en dat er door een aantal studenten aanvullende beschouwingen geschreven moesten worden. Alumni deelden tevens mede dat hun feedback op de procedure rondom de afstudeerwerken ieder jaar is meegenomen in de ontwikkelingen van het vak. Docenten gaven tijdens het bezoek aan dat het vak onlangs een minder praktische, en meer wetenschappelijke invalshoek heeft gekregen. Het panel heeft waardering voor de veranderingen die zijn doorgevoerd. Daarnaast is het positief over de aandacht die er in deze procedure is voor sociale en communicatieve competenties. Het panel kenmerkt de procedure als profilerend, onderscheidend, innovatief en interessant. Desalniettemin concludeert het panel dat de procedure rondom de afstudeerwerken de afgelopen jaren niet volledig naar behoren heeft gefunctioneerd. Het panel is met name kritisch over de transparantie van de procedure. Gestandaardiseerde beoordelingsformulieren waren vaak niet aanwezig, en belangrijke organen die in de ontwikkelingen in het vak hadden kunnen ondersteunen, zoals de examencommissie en de opleidingscommissie, hebben hier geen rol in gespeeld. Door het invoeren van deze afstudeerprocedure heeft de opleiding risico's genomen, en dat heeft volgens het panel gevolgen gehad voor de kwaliteit van de afstudeerprocedure.

3.2 Realisatie van de eindkwalificaties

Het panel heeft 15 afstudeerwerken bestudeerd (zie Bijlage 7). Zoals in sectie 3.1 is aangegeven had het in eerste instantie moeite om de procedure en het afstudeerwerk te beoordelen. De opbouw van het eindcijfer was vooral voor het cohort 2011 (afstudeerjaar 2013) niet inzichtelijk. Regelmatig ontbraken de beoordelingsformulieren. Na gedegen bestudering bleek de inhoud van het werk doorgaans van voldoende niveau, al was het panel in sommige gevallen kritisch over het taalgebruik en de (theoretische) diepgang. Het was het meestal eens met de beoordeling door de desbetreffende docent(en), maar beoordeelde één geselecteerd afstudeerwerk als onvoldoende en een tweede als twijfelgeval. Tijdens het bezoek heeft het panel een extra toelichting bij de procedure gevraagd en gekregen, zodat het meer inzichtelijk werd hoe de afstudeerwerken zijn opgebouwd. Door deze toelichting, en nadat panelleden een aantal dossiers nogmaals uitvoerig op Nestor had bestudeerd, werden de twijfels die het panel bij het afstudeerwerk had weggenomen. Hoewel het panel de afstudeerwerken over het algemeen van voldoende niveau achtte, adviseert het met klem om de procedures van de tot standkoming van de afstudeerwerken beter te structureren en vast te leggen, zodat externe partijen beter kunnen beoordelen wat er precies heeft plaatsgevonden en hoe de beoordeling tot stand is gekomen.

Naast *Afronding Accountancy* heeft het panel ook de andere vakken in het curriculum bestudeerd. Het afstudeerwerk telt 'slechts' 10 EC, en geeft onvoldoende ruimte om aan te tonen dat de student aan alle eindkwalificaties voldoet. De realisatie van de eindkwalificaties is volgens het panel voldoende verankerd in de voorafgaande vakken, met name *Externe Verslaggeving* en *Auditing* zijn hierbij cruciaal.

Tijdens het bezoek gaven alumni aan dat zij op verschillende manieren contact blijven houden met de opleiding. Het panel raadt het opleidingsmanagement aan om het contact met de alumni verder te organiseren en formaliseren zodat het beter met derden kan communiceren over hoe de opleiding haar alumni betreft bij het actualiseren en verbeteren van haar onderwijsprogramma. Volgens de alumni is de opleiding van toegevoegde waarde op de arbeidsmarkt, en de EMA titel blijkt vooral in het buitenland nuttig te zijn. Volgens docenten zijn de accountantskantoren over het algemeen tevreden over de alumni, en hebben zij de reputatie goed zelfstandig te kunnen denken. Deze opmerking is waardevol omdat, zoals de inhoudelijk verantwoordelijken benadrukten, bijna alle docenten aangesloten zijn bij

de “*the big four*”. Naast de docenten onderhouden ook de inhoudelijk verantwoordelijken contact met het werkveld. Als voorbeeld werd een gesprekscyclus van de opleidingsdirecteur en onderwijscoördinator met een afvaardiging van het bestuur van alle vier de grote accountantsorganisaties genoemd om uit te leggen hoe de opleiding in elkaar zit en tevens te peilen op welke punten het afstudeerprofiel beter aangepast kan worden aan de behoeften van de kantoren. Er zou weinig animo bij het werkveld zijn om te participeren in een met enige regelmaat bijeenkomende Raad van Advies, zoals deze wel bij meerdere bedrijfskundige masteropleidingen functioneert.

Het feit dat de afstudeerwerken van voldoende niveau zijn, dat de eindkwalificaties verankerd zijn in het curriculum, en dat de opleiding naar het oordeel van de betrokkenen een goede aansluiting met het werkveld heeft, is volgens het panel het bewijs dat de eindkwalificaties gerealiseerd worden.

Overwegingen

Het panel heeft het systeem van toetsing en beoordeling bestudeerd en constateert dat de kwaliteitsborging nog onvoldoende functioneert. Het steunt de plannen van de examencommissie om haar reactieve houding om te zetten in een proactieve attitude, en is positief over de aanstelling van een toetsdeskundige. Echter, het panel raadt de examencommissie aan om de uit hoofde van de nieuwe WHW van 2010 toegewezen eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding snel(ler) handen en voeten te geven. De toetsvormen die het panel heeft aangetroffen zijn passend bij het didactisch concept, gestoeld op het juiste academische niveau, creatief van aard en voldoende divers. De kwaliteit van de toetsing wordt nog niet gegarandeerd. Ook de kwaliteitsborging van de procedure rondom de afstudeerwerken dient verbeterd te worden. Het panel is met name kritisch over de transparantie en inzichtelijkheid van de procedure, en adviseert om de examencommissie en de opleidingscommissie te betrekken bij de verdere ontwikkeling van het vak. Er is volgens het panel tot op heden veel risico genomen op het gebied van kwaliteitsborging. Het panel heeft grote waardering voor de veranderingen die zijn doorgevoerd, en het is zeer positief over de aandacht die er in deze procedure is voor de ontwikkeling van sociale en communicatieve competenties. Ondanks haar kritische houding kenmerkt het panel de procedure als profilerend, onderscheidend, innovatief en interessant.

Om te kunnen constateren of de eindkwalificaties aan het eind van de opleiding zijn gerealiseerd, heeft het panel 15 afstudeerwerken, de inhoud van vakken in het curriculum en de aansluiting met het werkveld bestudeerd. Hoewel het panel in sommige gevallen kritisch was over het taalgebruik en de (theoretische) diepgang van het afstudeerwerk, concludeert ze dat de afstudeerwerken over het algemeen van voldoende niveau zijn. Daarnaast zijn de eindkwalificaties volgens het panel voldoende verankerd in het curriculum. Over de aansluiting met het werkveld is het panel positief: alumni ervaren de opleiding als toegevoegde waarde, veel docenten zijn direct betrokken bij de accountantskantoren, en vraag en aanbod wordt met het werkveld besproken.

Conclusie

Masteropleiding Executive Master of Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

Twee intensieve en interessante dagen. Zo kenmerkt het panel het bezoek aan de postinitiële masteropleiding Executive Master of Accountancy. Op basis van de voorbereidingen en het bezoek heeft het panel een aantal sterke kenmerken en een aantal punten voor verbetering gesignaleerd. Het panel waardeert de interactie, kleinschaligheid en gedrevenheid van de opleiding. Het is wellicht deze kleinschaligheid die er toe heeft geleid dat anno 2014 nog niet alles voldoende is gedocumenteerd en onderbouwd. Het panel raadt het management aan om de kwaliteitsborging verder te expliciteren en beter te organiseren. Met name de opleidingscommissie en de examencommissie staan in deze kwaliteitsslag centraal. Daarnaast adviseert het panel om het wetenschappelijk karakter van de opleiding beter vorm te geven in lijn met het zelf geformuleerde streven naar *Research Driven Education*. De onderwijskundige scholing en onderzoeksvaardigheid van het onderwijspersoneel dient beleidsmatig en gestructureerd verbeterd te worden. Het panel acht het raadzaam om in het afstudeerwerk de student ook te laten demonstreren dat hij in staat is zelfstandig en op adequate wijze wetenschappelijk onderzoek vorm te geven en uit te voeren dat relevant is voor zijn toekomstige beroepspraktijk. Hoewel de transparantie van de afstudeerprocedure dient te worden verbeterd, beoordeelt het panel de opzet van het afstudeerwerk als profilerend, onderscheidend, innovatief en interessant. Ook de aandacht die er binnen de opleiding is voor het ontwikkelen van sociale en communicatieve competenties prijst het panel. Tenslotte heeft het panel waardering voor de betrokkenheid van het werkveld, zij het dat deze betrokkenheid meer structurering behoeft om een effectievere rol bij de kwaliteitsverbetering van de opleiding te kunnen spelen en over die rol met derden binnen en buiten de faculteit te kunnen communiceren.

De taak van het panel was om na te gaan of de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen. Tevens had het panel de taak om na te gaan of het curriculum, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen het voor instromende studenten mogelijk maken om de eindkwalificaties te realiseren. De laatste opdracht was om te controleren of de opleiding over een adequaat systeem van toetsing en beoordeling beschikt en kan aantonen dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Ondanks het feit dat het panel kritisch is over de kwaliteitswaarborging binnen de opleiding en de wijze waarop het concept *Research Driven Education* in het curriculum is verwerkt, constateert het dat de eindkwalificaties aan de te verwachten eisen voldoen, dat studenten voldoende middelen geboden worden om deze eindkwalificaties te kunnen behalen, en dat deze eindkwalificaties uiteindelijk dan ook door studenten worden gerealiseerd.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Executive Master of Accountancy* als ‘voldoende’.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula vitae van de panelleden

Prof.dr. G.R.A. (Geert) de Jong is socioloog en bedrijfskundige. Hij werkte als management consultant en bestuurder bij PricewaterhouseCoopers en haar voorganger. In 2002 werd Geert partner bij Strategic Management Centre. Naast zijn advieswerk is hij als hoogleraar Bedrijfskunde verbonden aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Daarnaast is hij als toezichthouder betrokken bij familiebedrijven en organisaties in de zakelijke dienstverlening. De Jong adviseert organisaties op het terrein van strategie, topstructurering en besturing. Daarbij gaat het om vraagstukken waarbij de ‘menselijke factor’ een belangrijke rol speelt. Centraal in zijn advieswerk staat de rol als ‘sparringpartner’ van (top)management om verandering, gericht op het vergroten van de effectiviteit van de organisatie, daadwerkelijk tot stand te brengen.

T. (Theo) Bos RA is momenteel als praktijkcoördinator en docent werkzaam bij het Instituut voor Financieel Economisch Management van de Hanzehogeschool Groningen. Daarnaast is als zelfstandig adviseur werkzaam. Daarvoor is hij ruim 20 jaar werkzaam geweest in de openbare accountantspraktijk, waarvan de eerste 10 jaar bij Deloitte en de laatste 10 jaar als venoot van een accountantskantoor met circa 50 medewerkers. Bos heeft zijn opleiding tot Registeraccountant voltooid aan de Universiteit van Amsterdam. Naast zijn huidige werkzaamheden is hij lid van de Raad van Toezicht en voorzitter van het Audit Committee van de Stichting MJD te Groningen. Tevens is hij als penningmeester bestuurlijk betrokken bij diverse stichtingen.

Prof.dr. P.J.J.M. (Paul) van Loon was wetenschappelijk (hoofd)medewerker Bedrijfs-econometrie aan Tilburg University, gewoon hoogleraar Financieel Management & Financiële Markten aan Maastricht University en buitengewoon hoogleraar Financieel Management aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarnaast was van Loon organisatieadviseur bij Pricewaterhouse-Coopers en interim-manager bij Boer & Croon. Ook was hij vice-decaan van de Faculteit der Medische Wetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen en decaan van de Faculteit Management en Bestuur aan de Universiteit Twente. Van Loon doceerde Financieel Management aan accountants en voerde organisatieadviesopdrachten uit met accountants in het verlengde van hun auditpraktijk. Hij was opdrachtgever tot, en object van, controlewerkzaamheden, als bestuurder, interim-manager en ook als voorzitter van de Raad van Toezicht van het ziekenhuis Gelderse Vallei. Van Loon is 66 jaar en met pensioen.

Prof.dr.ir. R. (Regine) Slagmulder is hoogleraar Accounting & Control en senior partner aan de Vlerick Business School. Zij was jarenlang voorzitter van het competentiecentrum Accounting & Finance, maar maakte recent de overstap naar de rol van Director Executive MBA Programs. Zij is ook deeltijds hoogleraar aan de Faculteit Economie & Bedrijfskunde van de Universiteit Gent (België). Voordien was zij jaren als voltijds professor verbonden aan INSEAD en daarvoor als hoogleraar management accounting aan de Universiteit Tilburg. Ze was ook een paar jaar werkzaam als strategy consultant bij McKinsey & Company. Slagmulder studeerde af als burgerlijk elektrotechnisch ingenieur en als bedrijfskundig ingenieur aan de Universiteit Gent, waarna zij promoveerde tot Doctor in Management aan de Vlerick School. Haar onderzoek en onderwijs situeren zich in het domein van performance, risk en corporate governance. Slagmulder is tevens onafhankelijk bestuurder en hoofd van het Audit comité van de investeringsmaatschappij Quest for Growth NV.

S. (Sjabbe) van der Weij is sinds 2006 werkzaam bij accountantsorganisatie Ernst & Young. Hij bekleedt momenteel de functie van controleleider en is als zodanig verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing en coaching van controleteams, het waarborgen van de kwaliteit van

het controledossier en het bespreken van de controle(bevindingen) met de externe accountant, directie en commissarissen. Daarnaast functioneert hij als coach data-analyse binnen Ernst & Young voor de regio Groningen/Leeuwarden. Van der Weij heeft een VWO-achtergrond en heeft bedrijfseconomie gestudeerd aan de Hanzehogeschool te Groningen. Daarna heeft hij het HEAO schakeltraject Accountancy, een deel van het mastertraject Accountancy en het postmastertraject Accountancy aan Nyenrode Business Universiteit afgerond. Het mastertraject zal naar verwachting in juni 2014 worden afgerond met de voltooiing van de masterscriptie. Simultaan volgt hij de praktijkopleiding Registeraccountant, dat in september 2014 zal worden voltooid.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

De opleiding hanteert in de kritische reflectie het onderstaand domeinspecifiek referentiekader.

Relatietabel: generieke eindkwalificaties van CEA versus die van Executive Master of Accountancy

Generieke eindkwalificaties EMA		Overlap met eindkwalificaties CEA	
		Volledig dekkend (hier genoemd: overkoepelende CEA-eindtermen ¹)	Aanvullend op CEA
A	Inhoudelijke eindtermen (1 t/m 6)	specifieke vraagstukken uit de beroepspraktijk op te lossen vanuit een theoretisch conceptueel kader de verworven kennis en vaardigheden toe te passen op (complexe) bedrijfssituaties nieuwe ontwikkelingen in het eigen vakgebied te onderkennen en naar waarde te schatten	
B	Academische eindtermen (7 t/m 13)		EMA formuleert extra eindtermen, CEA geeft slechts algemene beschrijving over 'wetenschappelijke dimensie' (pag. 10, rapport Eindtermen CEA)
C	Sociaal communicatieve eindtermen (14 t/m 17)	zowel zelfstandig als in teams te kunnen samenwerken en leiding te geven in de beroepspraktijk de verworven kennis en inzichten op het vakgebied en relationele vaardigheden te gebruiken in de beroepsuitoefening en zowel in woord als in geschrift op adequate wijze te communiceren met beroepsgenoten en niet-deskundigen	EMA's eindtermen gaan verder en benoemen ook: reflectievermogen, kritische houding, oplossingsgericht en planmatig werken.
D	Reflectie- en leervermogen (18 en 19)		EMA formuleert extra eindtermen

¹ Rapport Eindtermen CEA, 2008 (november 2007, update 2013, 1.5), pag. 15.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Geel gearceerd zijn toevoegingen op MSc A&C.

A Inhoudelijke eindtermen

Generiek:

De afgestudeerde master beschikt over diepgaande, gespecialiseerde wetenschappelijke kennis van en inzicht in de vakgebieden accountancy en is in staat deze toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden en is in staat een originele bijdrage te leveren aan vernieuwing van die kennis in een professionele omgeving. Kennis en inzicht bestaat eruit dat de afgestudeerde master de belangrijkste theorieën, modellen en kaders binnen de domeinen begrijpt en kan toepassen en dat hij zelf ook nieuwe kennis en inzichten kan genereren en gebruiken bij het analyseren van complexe (financiële) bedrijfssituaties en bij het oplossen van complexe (financiële) praktijkproblemen.

Specifiek:

1. Binnen het Accountancy domein heeft de afgestudeerde diepgaande, gespecialiseerde wetenschappelijke kennis van en inzicht in Auditing.
2. Binnen het Accountancy domein heeft de afgestudeerde diepgaande, gespecialiseerde wetenschappelijke kennis van en inzicht in Internal Control.
3. Binnen het Accountancy domein heeft de afgestudeerde diepgaande, gespecialiseerde wetenschappelijke kennis van en inzicht in Corporate Governance.
4. Binnen het Accountancy domein heeft de afgestudeerde diepgaande, gespecialiseerde wetenschappelijke kennis van en inzicht in **Externe Verslaggeving**.
5. De afgestudeerde kent systemen en technieken in de accountancy en is in staat om deze te implementeren **in projecten** of organisaties.
6. De afgestudeerde is in staat om (internationale) wetenschappelijke methoden & technieken, informatie- en analysetechnieken op het juiste moment en in de juiste context toe te passen en zelfstandig wetenschappelijk **verantwoord, op de oplossing van praktijkproblemen gericht** onderzoek op te zetten en uit te voeren.

B Academische eindtermen

Generiek:

De afgestudeerde master beschikt over diepgaande kennis van en inzicht in wetenschappelijke methoden en technieken en over academische vaardigheden en een academische attitude, zodanig dat de afgestudeerde het (financieel) functioneren van organisaties in de beroepspraktijk kan beoordelen, in staat is complexe praktijkproblemen binnen organisaties integratief te benaderen en op te lossen en veranderingsprocessen te begeleiden. De afgestudeerde master is in staat om op basis van onvolledige of beperkte informatie oordelen te vormen waarbij hij ook rekening houdt met sociaal maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden. De afgestudeerde master heeft een open houding ten aanzien van verschillende wetenschappelijke disciplines, die vanuit hun specifieke invalshoek accenten leggen in de benadering van vraagstukken binnen het domein van accountancy en controlling, en is zich er van bewust dat een onafhankelijke en onpartijdige opstelling noodzakelijk is.

Specifiek:

7. De afgestudeerde is in staat om op wetenschappelijk verantwoorde wijze een **praktijkprobleem te analyseren**.
8. De afgestudeerde is in staat, binnen de kaders van het accountancy domein wetenschappelijke informatie zoals wetenschappelijke theorieën of een wetenschappelijk

betoog kritisch op waarde te schatten en om de bruikbaarheid daarvan voor de praktijk te beoordelen en te benutten.

9. De afgestudeerde is in staat hoofd- en bijzaken te onderscheiden en relevante gegevens te verzamelen, te analyseren, te interpreteren en te synthetiseren, met als doel om met betrekking tot een praktijkprobleem zich een oordeel te vormen, een argumentatie / redenering op te zetten, een passende oplossing te ontwerpen, een advies te geven en/of een veranderingsproces te begeleiden.
10. De afgestudeerde is in staat om de internationale (wetenschappelijke) ontwikkelingen in het accountancy vakgebied en in relevante aanpalende vakgebieden te onderkennen en naar waarde te schatten.
11. De afgestudeerde is in staat om specifieke accountancy vraagstukken te plaatsen in de organisatiecontext en de beroepspraktijk. Ook zijn afgestudeerden in staat om financiële informatie te begrijpen in relatie tot het brede ondernemingsbeleid en te vertalen naar vraagstukken op bedrijfswetenschappelijke vakgebieden.
12. De afgestudeerde is in staat om strategische vraagstukken te analyseren, te diagnosticeren, oplossingen aan te dragen en te implementeren. Hij/zij heeft inzicht in de aan de strategie van een onderneming verbonden risico's en overziet de consequenties daarvan voor de interne beheersing en de accountantscontrole.
13. De afgestudeerde is zich bewust van de noodzaak van een onafhankelijke en onpartijdige opstelling en hij kan vanuit een maatschappelijke en ethische invalshoek reflecteren op wetenschappelijke inzichten, op het (financieel) functioneren van organisaties en op mogelijke oplossingen voor vraagstukken op het gebied van de accountancy.

C Sociaal communicatieve eindtermen

Generiek:

De afgestudeerde master beschikt over sociaal communicatieve vaardigheden die nodig zijn om zelfstandig en in teamverband te kunnen bijdragen aan het (financieel) goed functioneren van organisaties. De afgestudeerde master is in staat een team te begeleiden bij de implementatie van oplossingen of veranderingsprocessen in een organisatie.

Specifiek:

14. De afgestudeerde beschikt over sociaal communicatieve vaardigheden waarmee hij in staat is om relevante informatie op een logische, overtuigende en heldere manier te verwoorden, zowel in schrift als mondeling en zowel met beroepsgenoten als met niet-deskundigen.
15. De afgestudeerde is in staat zelfstandig, maar ook in teamverband, oplossingsgericht en planmatig te werken en hij is in staat om in de beroepspraktijk leiding te geven aan een team.
16. De afgestudeerde kan kritisch reflecteren op eigen en andermans werk om daar waar nodig is bij te sturen en feedback te geven.
17. De afgestudeerde beschikt over de sociaal communicatieve vaardigheden om bij cliënten effectief de rol van de accountant te kunnen vervullen, inclusief het vervullen van de kritische rol die typerend is voor een kwalitatief goede uitoefening van het beroep van accountant.

D Reflectie- en leervermogen

Generiek

De afgestudeerde master beschikt over vaardigheden die noodzakelijk zijn om het eigen leerproces te sturen en om te reflecteren op eigen kennis en vaardigheden en hij is in staat om zijn denken en werken bij te sturen. De afgestudeerde is in staat om zelfstandig te beoordelen hoe en op welke onderdelen zijn of haar vakkennis tijdens de verschillende fasen van de

loopbaan vernieuwing of aanvulling behoeft. Dit stelt hem/haar onder andere in staat om blijvend gerichte keuzes te maken in de invulling van (de voor accountants verplichte) permanente educatie om zo ook in de toekomst te voldoen aan de eisen die de maatschappij stelt aan beoefenaren van het beroep.

Specifiek:

18. De afgestudeerde beschikt over de noodzakelijke leer- en studievaardigheden om te kunnen reflecteren op het eigen leerproces (denken en werken) en om dit proces bij te sturen. Ook is hij/zij in staat om de eigen vakkennis continue te vernieuwen.
19. De afgestudeerde beschikt over zelfinzicht, inzicht in het beroepsperspectief en inzicht in de mogelijkheden tot verdieping en/of verbreding. Daarenboven is de afgestudeerde daardoor in staat een gemotiveerde keuze te maken voor een verdere specialistische vervolgopleiding binnen het domein van de Accountancy en voor een meer gespecialiseerde loopbaan.

Bijlage 4: Overzicht van het programma

In onderstaande tabel is de basisstructuur van de EMA (cursusjaar 2013/2014) en de globale wijze van toetsing weergegeven.

	Maanden												
	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	
Auditing II													
IC OBIS													
Auditing III													
IC Toepassingen													
Externe Verslaggeving													
Auditing IV													
Externe Verslaggeving (vervolg)													
Afronding Accountancy													

Legenda:

- = landelijk schriftelijk examen (centraal afgenomen)
- = RUG-toets (specifiek voor en afgenomen op RUG)

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

instroom (aantal)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
deeltijd	39	57	50	77	63	94

rendement (percentage)*	2008	2009	2010*
deeltijd	77%	68%	74%

*Het aandeel van het totaal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur+ één jaar, zo mogelijk van de laatste drie cohorten

Gerealiseerde docent-studentratio

docent–student ratio**	
deeltijd	1 : 21

**De opleiding heeft op dit moment 175 deeltijd studenten. Omgerekend van 30EC per jaar naar een voltijdsopleiding van 60EC zijn dit 88 voltijd studenten. Het aantal docenten is 4,25 fte. Dit mondt uit in een ratio van $4,25 : 88 = 1 : 21$.

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

contacturen (aantal per week)	1 ^e jaar	2 ^e jaar
deeltijd	6 uur	6 uur

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Dinsdag 27 mei 2014		Duisenberggebouw, zaal 928
12.00	15.00	Interne startvergadering panel + lunch (kritische reflectie, afstudeerwerken, inzien stukken)
15.00	15.45	Inhoudelijk verantwoordelijken Prof.dr. D.A.(Dick) de Waard RA MA opleidingsdirecteur Executive Master of Accountancy (Auditing) Prof.dr. J.A.(Jim) Emanuels RA (Internal Control) Prof.dr. R.I.(Ralph) ter Hoeven RA (Externe Verslaggeving)
15.45	16.00	Pauze
16.00	16.45	Studenten <u>EMA jaar 1:</u> L.(Linda) Arends MSc J.(Jordy) Fokkens MSc <u>EMA jaar 2:</u> W.(Wenjun) Wang MSc H.B.(Hieke) de Boer MSc K.(Krijn) Toet MSc
16.45	17.00	Pauze
17.00	17.45	Docenten <u>Auditing:</u> Drs. G.A.(Gerben) Dunnig RA B.M.(Bettine) Westendorp MSc RA Drs. L.M.(Leo) Wielens RA <u>Internal Control:</u> W.G.(Wilmar) de Munnik RA W.K.(Klaas) Zwaagman <u>Externe Verslaggeving:</u> W.(Wilfred) Kevelam MSc EMA RA
17.45	18.30	Alumni J.(Jeroen) Bellinga MSc EMA S.K.(Sonja) Tomas MSc EMA J.J.T.(Jurgen) Wagenaar MSc EMA J.A.H.(Jaap) Hiemstra MSc EMA D.(Douwina) Winsemius-van der Ploeg MSc EMA H.(Hans) Noor MSc EMA S.R.(Susanne) Wagtelenberg MSc EMA RA

Woensdag 28 mei 2014		Duisenberggebouw, zaal 928
08.30	09.00	Interne voorbereiding panel
09.00	09.15	Opleidingscommissie studenten M.(Martijn) Schoolderman MSc H.(Hasan) Gürkan MSc E.I.(Elbrich) Gietema MSc
09.15	10.00	Opleidingscommissie docenten + studenten Prof.dr. R.I.(Ralph) ter Hoeven RA (voorzitter) Dr. E.P.(Pieter) Jansen (secretaris) M.(Martijn) Schoolderman MSc H.(Hasan) Gürkan MSc E.I.(Elbrich) Gietema MSc
10.00	10.30	Spreekuur + interne vergadering panel
10.30	11.30	Examencommissie + studieadviseur(s) <u>Examencommissie:</u> Prof.dr. E.O.(Bert) de Brock (voorzitter) Dr. T.A.(Teye) Marra (secretaris) Dr. R.B.H.(Reggy) Hooghiemstra <u>Studieadviseur:</u> Dr. N.H.(Nicolaï) Bijleveld
11.30	13.00	Lunch en interne vergadering panel
13.00	13.45	Management (inclusief decaan) Prof.dr. D.A.(Dick) de Waard RA MA Prof.dr. J.A.(Jim) Emanuels RA Prof.dr. R.L.(Ralph) ter Hoeven RA Prof.dr. J.A.(Jaap) van Manen RA Prof.dr. J.H. (Harry) Garretsen (decaan) Prof.dr. J.I.(Janka) Stoker (vice decaan) Dr. C.(Kees) Praagman (directeur onderwijs) Drs. J.P.(John) de Groot (managing director)
13.45	15.15	Interne vergadering panel
15.15	15.30	Presentatie voorlopige bevindingen

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerwerken en documenten

Voor het bezoek heeft het panel de afstudeerwerken bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

2051699	1458965	2030187	1647784	1470132
1682857	1921371	1722092	1936506	1604449
1838652	2069091	1802615	1778765	1335057

Tijdens het bezoek heeft het panel onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Het domeinspecifieke referentiekader en de beoogde eindkwalificaties van de opleiding;
- Een overzicht van het onderwijsprogramma;
- De vakbeschrijvingen;
- Onderwijs- en examenregelementen;
- Een overzicht van het personeel;
- Een lijst met de afstudeerwerken van de laatste twee jaar;
- Een overzicht van de contacten die de opleiding met het werkveld heeft;
- Een rapport over de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg;
- Rapporten met consultaties in relevante commissies/organen;
- Toetsvragen met bijbehorende beoordelingscriteria en vereisten;
- Studieboeken en ander leermateriaal;
- Een samenvatting en analyse van de recente evaluatie resultaten en relevante management informatie;
- Documentatie over studenttevredenheid.

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

G. A. A. de Jong

PRIVÉ ADRES:

Rosenlaantje 7
1251 BW Baaren

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Executive Master of Accountancy

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rijks Universiteit Groningen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *haren*

DATUM: *26-5-2014*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

T. Bos

PRIVÉ ADRES:

ALTENA 11
9961 HR BIJEN

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Executive Master of Accountancy

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rijksuniversiteit Groningen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *GIETEN*

DATUM: *26-5-2014*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Paul van Loon

PRIVÉ ADRES: Tussen de Dennen 6
3700 BJ Zeist

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Executive master of accountancy, Groningen

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rijksuniversiteit Groningen.

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Lew*

DATUM: *26 mei 2014*

HANDTEKENING:

[Handwritten signature]

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

REGINE SLAOMULDER

PRIVÉ ADRES:

BAAKELSTRAAT 20

9830 SINT-MARTENS-LATEM

BELOÏE

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

EXECUTIVE MASTER OF ACCOUNTANCY

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

SINT-MARTENS-LATEM (B)

DATUM:

07/06/2014

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Sjabbe van der Weij

PRIVÉ ADRES: Bordewijklaan 26
9721 VTP
Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Executive Master Accountancy

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rijks universiteit Groningen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

 27 mei 2014

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Groningen*

DATUM: *27 mei 2014*

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'Q' followed by several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

Jasne Krooneman

PRIVÉ ADRES:

Kazernesstraat 8N, Amsterdam

IS ALS ~~DESKUNDIGE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Executive Master of Accountancy

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rijksuniversiteit Groningen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Groningen

DATUM: 27-05-2014

HANDTEKENING:

J.J. Kroonen